

Kdo profituje z nelegální práce, může skončit ve vězení. Vláda chce tvrdě trestat kromě nefér agentur i jejich zákazníky

00:45 | 17.09.26 [Originál](#) [Stáhnout](#)

Internet • **ZDROJ:** HospodářskéNoviny.cz - Ihned.cz - Archiv Premium • **AUTOR:** Jitka Vlková • **SUPERTÉMA:** APSS ČR • **TÉMA:** Prezident APSS ČR

Stát chce omezit nekalé praktiky, kdy nelegální zaměstnávání cizinců hraničí s jejich vykořisťováním nebo jde dokonce o obchod s lidmi. Nově by mohli nést za tyto činy trestní odpovědnost i ti, kteří ve svých fabrikách a provozech z práce najatých cizinců profitují. HN to zjistily ze znění návrhu, s nímž přišel ministr práce a sociálních věcí Aleš Juchelka z hnutí ANO.

Zpřísnění má přimět podnikatele, aby se zajímali o to, zda například za levněji nabízenou pracovní silou nestojí porušování zákona. Vláda tak pokračuje v tažení proti nelegálnímu zaměstnávání, kvůli kterému státu uniká zhruba 40 miliard korun ročně.

Zadržování mzdy, práce v nebezpečném prostředí, bez odpočinku, vyhrožování ztrátou ubytování – to jsou nejčastější vykořisťovací praktiky, kterých se neféroví zprostředkovatelé u nelegálně zaměstnávaných cizinců dopouštějí. Už teď přitom nemusí jít jen o porušování pracovních předpisů, ale také o trestný čin. Zprostředkovatelské agentury tak hrozí nejen pokuta za takzvané neoprávněné zaměstnávání, ale organizátorům také vězení. Od příštího roku by se však trestní stíhání mohlo poprvé dotknout i těch, kteří nelegální práci odebírají – ať už samotných firem, nebo přímo jejich majitelů.

„Nově má být postižen i subjekt, který v rámci své podnikatelské činnosti umožní výkon práce cizince, tedy nikoli pouze subjekt, který jej přímo nelegálně zaměstnává,“ upřesnilo na dotaz HN tiskové oddělení ministerstva práce. Novinku chce resort prosadit jako pozměňovací návrh k novelizaci trestního zákoníku, která se aktuálně projednává ve sněmovně.

Důvod je jasný – státu se stále nedaří zastavit rozmach nepoctivých agentur práce. Inspekce práce loni přistihla 2,5 tisíce lidí pracujících na černém, ze dvou třetin šlo o cizince. Uložila za to pokuty ve výši 133 milionů korun. I tak se ale sankce málo účinkem – zprostředkovatelská firma je často nezaplátí a jen málokdy se podaří organizátorům prokázat vykořisťující zacházení a odsoudit je. Za posledních pět let policie objasnila v součtu jen deset takových případů. Podnikatelé s nelegální pracovní silou tak pokračují dál, jen pod hlavičkou jiné společnosti.

„Často jsou to cizinci, kteří přicházejí v souvislosti s konfliktem na Ukrajině, nebo ekonomičtí migranti, je tam jazyková bariéra, neznají místní poměry, nemají žádnou podpůrnou síť. To všechno posiluje jejich zranitelnost na trhu práce. Jsou pak snáze manipulovatelní. Velký skrytý nátlak bývá právě skrze ubytování, které probíhá v ubytovnách patřících zaměstnavateli,“ popisuje sociální pracovník Diakonie Západ Viktor Rumpík, který pro ministerstvo zpracoval studii o nelegálním zaměstnávání.

Z důvodové zprávy k návrhu vyplývá, že resort očekává v příštích letech další pokračování stávajícího trendu, protože na českém pracovním trhu chybí pracovní síla. „Neoprávněné zaměstnávání cizinců představuje významnou příležitost pro organizovaný zločin kořistit z tísně cizinců přicházejících do České republiky, kteří často bez námitky akceptují značně nevýhodné pracovní podmínky,“ uvádí se v materiálu.

Proto úřad navrhuje trestní odpovědnost přenést i na ostatní články v řetězci – včetně firem, v jejichž areálech cizinci dodaní agenturami pracují. Muselo by se jim nicméně prokázat, že o samotném nelegálním zaměstnávání věděly.

Šéfům odběratelské firmy by v takovém případě hrozily až tři roky vězení, v závažných případech – kdy jde o velký prospěch nebo dojde k usmrcení kvůli porušení bezpečnosti práce nebo hygienických předpisů – až osm let. Policie by u tohoto trestného činu mohla nově použít odposlechy a prolomit daňové tajemství kvůli rozplétání finančních řetězců.

Podle některých expertů nemusí být odpovědnost odběratele vůbec jasná. „Samotné porušení povinností na straně dodavatele ještě neznamená, že o něm konečný uživatel věděl. V některých případech se o něm dozví až při kontrole,“ reaguje advokát Miroslav Papoušek z advokátní kanceláře Valíček & Valíčková.

Se samotnými zaměstnavateli ministerstvo podle **prezidenta** Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů **Jiřího Horeckého** o úpravě nediskutovalo. „Problém se nevyřeší tím, že se něco označí za trestný čin, pokud se to nedaří dohlížet a potírat. To by měla být až poslední cesta,“ říká.

Například právnička Lenka Kopecká z Migračního konsorcia, které sdružuje neziskovky pomáhající migrantům, novinku kvituje. Zároveň ale míní, že zásadní průlom nepřinese: „Je obtížné získat potřebné důkazy. Pokud to vystaví pracovníka riziku ztráty pobytu, práce či bydlení nebo i ohrožení jeho bezpečí, bude s takovými případy vykořisťování těžké bojovat.“ Podle ní by pomohlo, kdyby cizinci mohli bezpečně oznamovat protiprávní jednání policii. Aktuálně se konsorcium v diskuzi s ministerstvem vnitra snaží prosadit zavedení ochranného pobytu pro oběti pracovního vykořisťování.

K přenesení trestní odpovědnosti i na konečné uživatele vykořisťující práce by mohlo dojít také u ještě závažnějšího zločinu – obchodování s lidmi. Tam už nejde pouze o nefér jednání a parazitování na práci jiných, ale také o násilí, tvrdý nátlak a omezování osobní svobody. Zatímco dnes jsou i v tomto případě trestáni jen organizátoři, ministerstvo spravedlnosti navrhuje zavést úplně nový trestný čin: využívání služeb poskytovaných ch oběťmi obchodování s lidmi. Podmínkou by bylo, že dotčení o obchodování s dotčenými pracovníky věděli.

Neziskové organizace upozorňují, že ač s pojmem vykořisťování trestní zákoník operuje, zákon ho nijak nedefinuje. I proto je obtížné oba zmíněné trestné činy spojené s nelegální prací prokazovat. „Obvykle si vykořisťování představujeme jako obchod s lidmi, kdy lidé už nemají kontrolu nad svým vlastním tělem. Za mě je vykořisťování, když slabší strana nemůže hájit svá práva, protože silnější nad ním má velkou moc,“ popisuje socioložka a analytička Tereza Freidingerová z Člověka v tísní, autorka studie Pasti pracovního práva, která se věnuje neférovému zaměstnávání pracovníků z Ukrajiny.

V rámci projektu Kobra 26 proti nelegální práci nedávno vláda schválila například zavedení fiktivního doměřování pojistného z nelegální práce, včetně ručení odběratelů. Chystá se také zpřísnit fungování legálních agentur práce.

SEKCE: Ostatní

KLÍČOVÁ SLOVA: prezidenta (1x), jiřího (1x), horeckého (1x)

